

# De eerste ervaringen van ouders met de Vlaamse toetsen



Rapport op basis van de bevraging van ouders door de ouderkoepelverenigingen GO! ouders, KOOGO en VCOV

## Inleiding

De ouderkoepelverenigingen GO! ouders, KOOGO en VCOV kregen de opdracht van het departement Onderwijs en Vorming om een bevraging te organiseren bij ouders van kinderen die tijdens het schooljaar 2023-2024 voor het eerst de Vlaamse toetsen aflegden. Het doel was om hun eerste ervaringen in kaart te brengen: bereikten de informatiecampagnes over de Vlaamse toetsen de ouders? Weten de ouders wat de Vlaamse toetsen meten en waarvoor de resultaten gebruikt gaan worden? Bereikte de feedback op de afgelegde Vlaamse toetsen de ouders? Welke kansen zien ouders om het informatieproces te optimaliseren en waar liggen hun noden?

Om een antwoord te kunnen bieden op bovenstaande vragen werd er in juni 2024 een digitale bevraging door de ouderkoepels verspreid. We stemden hiervoor inhoudelijk af met het Steunpunt voor Centrale Toetsen in Onderwijs en met het Departement Onderwijs en Vorming. Naast deze bevraging werden er in september 2024 twee focusgroepen gehouden: een online focusgroep vanuit een oproep in de digitale bevraging en een focusgroep met een vereniging waar armen het woord nemen.

De digitale bevraging bestond uit een reeks gesloten vragen die aangevuld werd met enkele open vragen. De open vragen boden ouders de kans om de bevindingen in eigen bewoordingen weer te geven. In de focusgroepen werden hoofdzakelijk open vragen gebruikt.

De bevraging werd verspreid via de reguliere kanalen van de ouderkoepelverenigingen (nieuwsbrieven, socials, mailings). Via de onderwijskoepels en Schooldirect werden schooldirecties opgeroepen de bevraging te verspreiden onder de ouders. Er is bijgevolg geen sprake van een representatieve steekproef. Het rapport van deze bevraging mag dus niet gelezen worden als een wetenschappelijk onderzoek, maar het geeft uiteraard wel een aantal tendensen weer. Het rapport bundelt de kwantitatieve (cijfers uit de digitale bevraging) en kwalitatieve data (input uit open vragen van de digitale bevraging en de focusgroepen). Wanneer we in de kwalitatieve data spreken over 'ouders', verwijzen we naar de ouders die specifiek bij deze vraag input hebben gegeven, en niet naar alle ouders. Het aantal ouders dat een input geeft wordt vermeld per thema. Bij de kwantitatieve data wordt het verschil tussen basis- en secundair onderwijs enkel vermeld wanneer er een merkelijk groot verschil is (zonder dat dit statistisch getoetst is).

## Respondenten

De bevraging werd volledig ingevuld door 1507 ouders. 1428 ouders daarvan hebben een kind in het 4<sup>e</sup> leerjaar basisonderwijs of 2<sup>e</sup> leerjaar secundair onderwijs. 79 ouders hiervan hebben een kind dat waarschijnlijk niet heeft deelgenomen aan de Vlaamse toetsen (IAC, buitengewoon onderwijs, anderstalige nieuwkomer, enz.). 1265 ouders zijn op de hoogte van het feit dat hun kind effectief heeft deelgenomen aan de Vlaamse toetsen.

60,64% van de ouders heeft een kind in het 4<sup>e</sup> leerjaar basisonderwijs, 39,36% van de ouders heeft een kind in het 2<sup>e</sup> jaar secundair onderwijs.

51,54% van de ouders heeft een kind in het GO!. 29,33% heeft een kind in het vrij onderwijs, waaronder 94,88% in het Katholiek onderwijs. 13,75% van de ouders heeft een kind in het stedelijk, gemeentelijk en provinciaal onderwijs, waaronder 95,40% in het stedelijk of gemeentelijk onderwijs.

## Resultaten

### Communicatie rond de Vlaamse toetsen

Het merendeel van de respondenten ontving informatie over de Vlaamse toetsen van de school van de kinderen (85,67%). 28,67% van de ouders kreeg informatie van hun kind.

Ik kreeg informatie over de Vlaamse toetsen van	N:1507
De school van mijn kinderen	85,67%
Mijn kinderen	28,67%
Ik kreeg geen info	6,90%
Overige	4,18%
Het Departement Onderwijs en vorming	3,05%
De ouderkoepels	1,13%
Het Steunpunt Centrale toetsen	0,46%

Wat betreft de communicatiekanalen, kregen ouders vooral informatie via een brief (44,62%) en digitale communicatieplatforms zoals Smartschool, Gimme,... (44,62%). In het basisonderwijs blijkt de brief het meest gebruikte communicatiekanaal te zijn (54,44%). In het secundair onderwijs zijn de digitale communicatieplatforms het meest voorkomend communicatiekanaal (61,12%).

Ik kreeg informatie over de Vlaamse toetsen via	N: 1403
een brief	44,62%
communicatieplatforms zoals Smartschool, Gimme	44,62%
een nieuwsbericht (krant, tv,...)	17,46%
een website	7,06%
een artikel (online of papier)	6,20%
overige	6,03%
een gesprek	5,06%
een infomoment op school	4,85%
social media (Instagram, Facebook, Youtube, influencers)	3,35%
een informatiefilmpje	3,14%
een flyer	2,07%
een brochure	1,78%
een presentatie	1,35%
een webinar van de ouderkoepels	0,71%
een affiche	0,14%

De ouders die geïnformeerd zijn via een website (7,06%) werden geïnformeerd via de website van het Departement Onderwijs en Vorming (49,49%) en de website van de school (50,51%). In het secundair onderwijs lijkt de website van de school vaker een informatiebron dan in het basisonderwijs (44,78% in basisonderwijs en 61,54% in secundair onderwijs).

Uit de focusgroepen blijkt dat verschillende ouders een infomoment op school een handige manier vinden om ouders te informeren, zeker in het basisonderwijs. Ouders geven aan dat er op deze manier ook ruimte ontstaat om vragen te stellen.

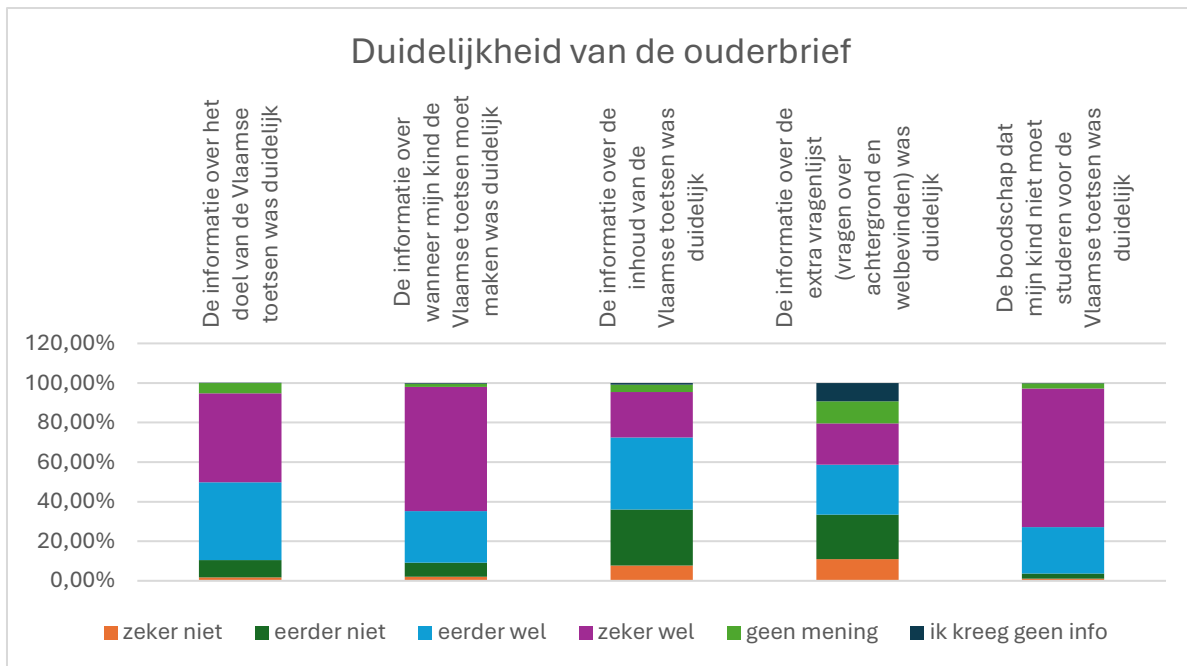
## *De ouderbrief*

75,18% van de ouders kreeg de ouderbrief met informatie over de Vlaamse toetsen.

Kreeg je de ouderbrief met informatie over de Vlaamse toetsen van de school?	N: 1265
Ja	75,18%
Nee	10,20%
Ik weet het niet	14,62%

Een aantal aspecten uit de ouderbrief wordt door een groot deel van de ouders als (eerder) duidelijk beoordeeld. Er is een grote tevredenheid over de informatie over het doel van de Vlaamse toetsen, de timing van de Vlaamse toetsen en de boodschap dat een kind niet moet studeren voor de Vlaamse toetsen. 84,44% van de ouders vindt de informatie over het doel van de Vlaamse toetsen (eerder) duidelijk. 88,86% van de ouders vindt de informatie over wanneer het kind de Vlaamse toetsen moet maken (eerder) duidelijk. 93,48% van de ouders vindt de boodschap dat het kind niet moet studeren voor de Vlaamse toetsen (eerder) duidelijk.

Een aantal andere aspecten van de ouderbrief wordt als minder duidelijk beoordeeld. 59,41% van de ouders beoordeelt de informatie over de inhoud van de Vlaamse toetsen als (eerder) duidelijk. De informatie over de extra vragenlijst (vragen over achtergrond en welbevinden) worden minder duidelijk beoordeeld: slechts 46,06% beoordeelt deze informatie als (eerder) duidelijk, daarnaast heeft 11,15% van de ouders hierover geen mening en 9,25% van de ouders geeft aan hierover geen info te hebben ontvangen.



Uit de kwalitatieve verwerking blijken er 109 opmerkingen te zijn over de ouderbrief: sommige ouders kregen geen ouderbrief, andere vinden het jammer dat er geen exacte datum vermeld werd waarop de toetsen afgenomen zouden worden, andere ouders vinden de brief niet laagdrempelig genoeg. 15 ouders van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften geven aan dat ze te weinig informatie kregen in verband met hulpmiddelengebruik. Hierdoor blijven ze met vragen zitten.

### *De afname van de Vlaamse toetsen*

De afname van de Vlaamse toetsen is volgens 47,59% van de ouders vlot verlopen. 17,94% geeft aan dat dit niet vlot verlopen is, daarbij lijkt de afname minder vlot verlopen te zijn in het secundair dan in het basisonderwijs (10,12% niet vlot verlopen in basisonderwijs, 29,76% niet vlot verlopen in secundair). 34,47% van de ouders geeft aan niet te weten hoe de afname verlopen is (42,58% in basisonderwijs en 22,22% in secundair onderwijs).

76,76% van de ouders heeft met het eigen kind kunnen praten over de afname van de Vlaamse toetsen.

Bij de kwalitatieve toelichting van de digitale bevraging werden 89 opmerkingen gemaakt over de afname van de Vlaamse toetsen. Ten eerste geven ouders aan dat de afname niet steeds vlekkeloos verliep. Zo halen ouders technische storingen, verbindingproblemen en onvoldoende beschikbare computers aan. Ouders kaarten aan dat deze zaken mogelijk het resultaat van hun kind op de Vlaamse toetsen negatief beïnvloedde.

Ten tweede maken ouders zich zorgen over het feit dat kinderen (4<sup>de</sup> leerjaar) de Vlaamse toetsen op een computer/tablet moeten afleggen terwijl ze nog niet vertrouwd zijn met het werken op een computer en/of tablet.

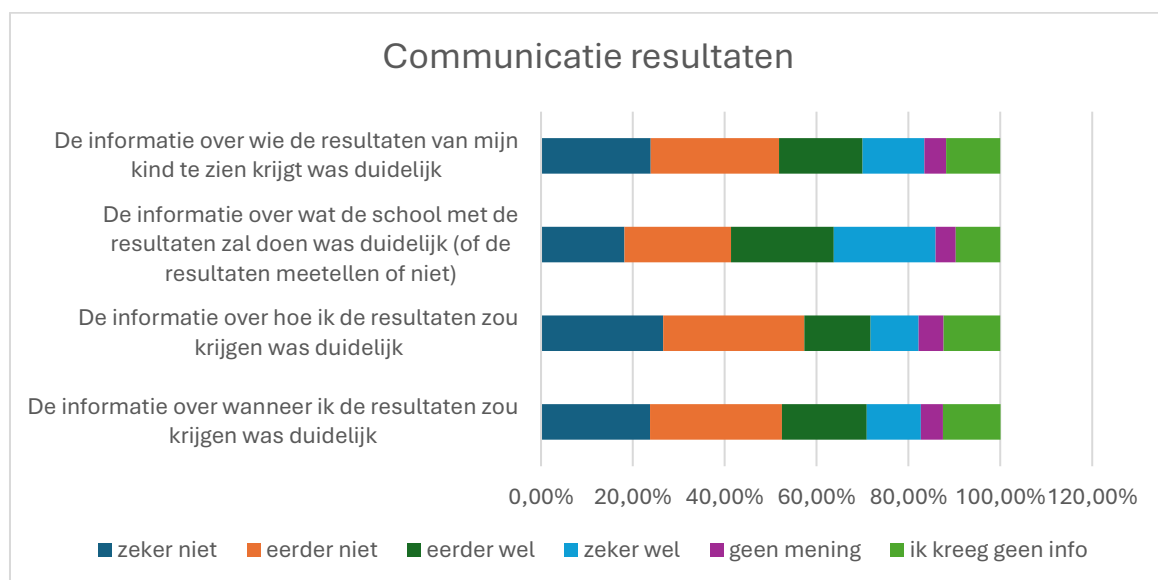
Ten derde geven ouders aan dat hun kinderen omwille van diverse redenen bepaalde toetsonderdelen niet aflegden. Ze vragen zich af of deze onderdelen wel of niet werden meegeteld voor de resultaatsberekening.

Ten vierde hebben ouders bedenkingen bij de vraagstelling (anders dan op andere toetsen, niet vertrouwd met deze manier van toetsen) en de aandachtspanne (sommige kinderen gaven aan dat ze moeite hadden om zich te concentreren omwille van de duurtijd). Ouders geven aan dat hun kinderen bij bepaalde bewerkingen op de computer problemen ondervonden bij de juiste notatie (2 in plaats van <sup>2</sup>, een punt in plaats van een komma).

### De communicatie over de resultaten

De communicatie over de resultaten wordt over het algemeen als minder duidelijk beoordeeld door ouders dan de communicatie via de ouderbrief. Dit geldt zowel voor de informatie over de timing van het krijgen van de resultaten, over wat er met de resultaten zou gebeuren, over wie de resultaten te zien zou krijgen als over hoe ouders de resultaten zouden krijgen. Ongeveer 12% van de ouders geeft aan geen informatie te hebben gekregen over bovenstaande punten.

Slechts 24,9% van de ouders vond de informatie over hoe ouders de resultaten zullen krijgen (eerder) duidelijk. 30,28% van de ouders vond de informatie over wanneer de resultaten beschikbaar zouden zijn (eerder) duidelijk. Het is voor 31,62% van de ouders (eerder) duidelijk wie de resultaten van het eigen kind te zien krijgt. Tot slot vindt 44,58% van de ouders het (eerder) duidelijk of de resultaten wel of niet zullen meetellen in de school van het eigen kind.

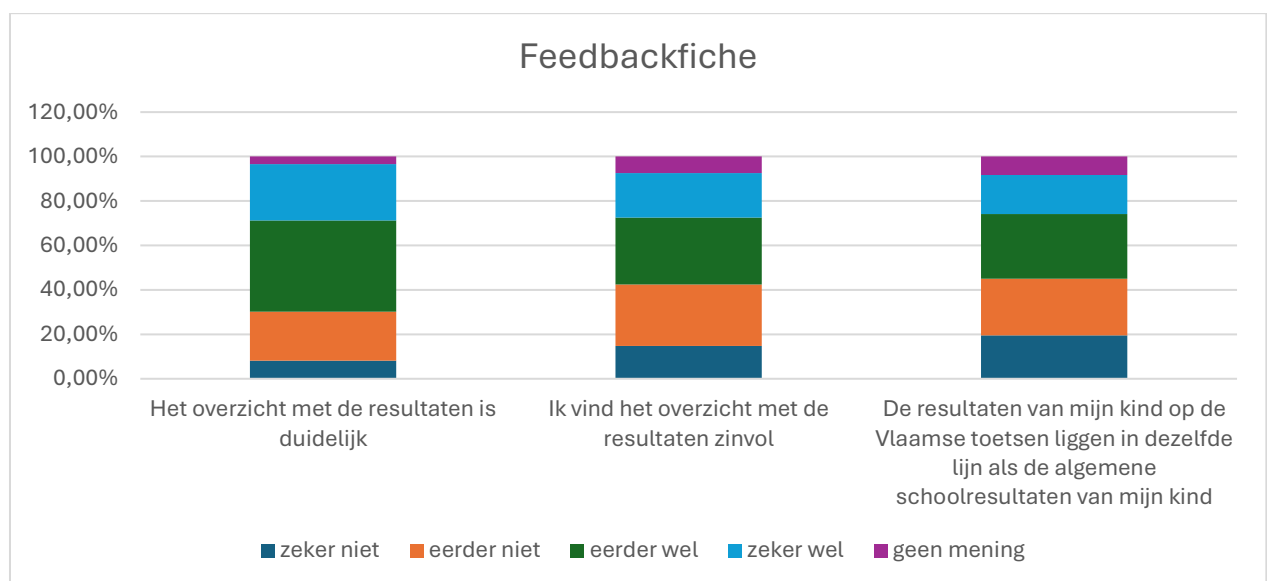


Uit de focusgroepen blijkt dat de ouders niet op de hoogte waren van het moment waarop ze het resultaat van hun kind zouden krijgen. Zij geven aan dat ze niet wisten dat ze die informatie in het schoolreglement konden vinden.

## De feedbackfiche

65,30% van de ouders heeft de resultaten gekregen van het eigen kind, in het basisonderwijs is dat 70,70% en in het secundair 57,14%.

Ouders zijn matig tevreden over de feedbackfiche. 66,46% van de ouders vindt het overzicht met de resultaten (eerder) duidelijk. 50,13% van de ouders vindt het overzicht met de resultaten (eerder) zinvol. Tot slot geeft 46,61% van de ouders aan dat de resultaten van het eigen kind (eerder) in dezelfde lijn liggen als de algemene schoolresultaten van het kind.



Bij de kwalitatieve toelichting van de digitale bevraging maakten 164 ouders een opmerking over de feedbackfiche. Ouders hebben nood aan meer duiding bij de feedbackfiche. Ouders geven voor de correcte interpretatie van de lettercodes op de feedbackfiche aan meer uitleg nodig te hebben. Ze zijn voorstander van percentages en gemiddelden. Nu vinden ze dat ze moeilijk kunnen inschatten hoe hun kind scoort ten opzichte van de andere kinderen op school en/of leeftijdsgenoten.

In de focusgroepen geven ouders aan vertrouwd te zijn met het begrip 'kennistoets' maar niet met het begrip 'vaardigheidstoets'.

Ouders maken zich zorgen over de representativiteit van het resultaat. De vraag rijst in welke mate de omstandigheden (computerproblemen, lawaaiërie ruimte, tijdsdruk, ...) het resultaat beïnvloeden.

Verschillende ouders merken op dat de resultaten van hun kind op de Vlaamse toetsen niet in de lijn van de verwachtingen liggen. Dit brengt ongerustheid met zich mee en roept vragen op. Bij vragen over de resultaten, willen ouders een aanspreekpunt hebben. Toetsen inkiijken in Brussel ervaren ouders als een drempel.

Ouders geven aan dat ze geen of onvoldoende feedback kregen over de Vlaamse toetsen. Ouders hebben vragen bij de timing van de feedback. Enerzijds vinden ze de tijdspanne tussen afname en feedback te groot. Anderzijds vinden zij dat leerkrachten nog niet voldoende op de hoogte waren om de feedbackfiche te bespreken.

## *Wat ouders nog kwijt willen over de Vlaamse toetsen*

Uit de kwalitatieve analyse van de open vraag 'wat wil je nog kwijt over de Vlaamse toetsen' komen voornamelijk volgende thema's naar voor die hierboven nog niet aan bod kwamen:

### **Welbevinden (99 opmerkingen)**

Ouders benoemen stress, frustratie, minder zelfvertrouwen en verhoogde faalangst als gevolg van het afleggen van de Vlaamse toetsen. De genoemde oorzaken zijn divers: technische problemen, gebrek aan voorbereiding, de (nieuwe/ongekende) vraagstelling, onduidelijk doel, trage voorleessoftware, te lang gevraagde concentratie en tijdsdruk.

### **Nut (71 opmerkingen)**

Ouders geven aan niet te weten wat de toetsen meten en niet te weten waarom de Vlaamse Overheid de Vlaamse toetsen organiseert. Het verschil tussen de schoolse prestaties en de Vlaamse toetsen verhoogt dit onbegrip.

### **Transparantie (51 opmerkingen)**

Ouders geven aan nood te hebben aan meer transparantie rond de Vlaamse toetsen. Ze wijzen op volgende verbeterpunten: duidelijkere communicatie, makkelijk interpreteerbare feedbackfiches en meer inzicht in het doel van de toetsen. Daarnaast zien ouders graag dat onderwijsprofessionals beter geïnformeerd worden over het proces rond de Vlaamse toetsen.

### **Extra vragenlijst naar welbevinden en achtergrond (21 opmerkingen en in de focusgroepen)**

Ouders hebben vragen bij de inhoud en het doel van de vragenlijst. Zo geven ouders aan dat ze sommige vragen niet leeftijdsadequaat vinden en/of dat bepaalde vragen irrelevant of ongepast zijn. Ouders vragen om vooraf de vragenlijst te kunnen doornemen alvorens ze hun akkoord moeten geven. Daarnaast signaleren ouders dat ze het niet eens zijn met het gegeven dat er wordt uitgegaan van een toestemming voor het invullen van deze vragenlijst.

Ouders geven aan dat hun kinderen achteraf meer praatten over de vragenlijst dan over de toetsen.



## Contactgegevens ouderkoepelverenigingen



Timothy Van Raemdonck [Timothy.Van.Raemdonck@g-o.be](mailto:Timothy.Van.Raemdonck@g-o.be)



Hannelore Lambrighs [Hannelore.Lambrighs@ovsg.be](mailto:Hannelore.Lambrighs@ovsg.be)



Kim Bogaerts [Kim.Bogaerts@vcov.be](mailto:Kim.Bogaerts@vcov.be)